

Terugblik op 15 jaar Naturentuin, najaar 2026

29 september Natuurmuseum Brabant in Tilburg

2 oktober Jan van Besouwhuis in Goirle

Door Anneke Scholte (beheerder Naturentuin)

Anja Thijssen (voorzitter Stichting Naturentuin)

Anneke:

1. Iedereen van harte welkom op deze bijzondere avond.
2. Vanavond vertellen zowel Anja als ik een deel van het verhaal.
Eerst geeft Anja een inkijkje in het proces van de laatste jaren en maanden.
Daarna zijn er foto's, films en het verhaal van 15 jaar Naturentuin door Anneke.
Anja vertelt dan kort iets over de financiën en daarna Anneke over hoe we het de komende weken, maanden goed af gaan ronden.

Anja:

3. Ik spreek mede namens de andere bestuursleden: Tessa van Acht en Beatrijs Vrieling. Helaas moeten wij definitief stoppen met de Naturentuin mei 2027.
Een korte terugblik van denktank tot stichting tot het nemen van het besluit:
Maart 2024: Anneke maakt op de website kenbaar in 2027 met pensioen te gaan en vraagt mensen mee te denken. Ik was al tuinvriend en was hier meteen enthousiast over. Er was een klik tussen Anneke en mij en we zijn voortvarend te werk gegaan.
4. Er kwamen meer mensen bij en we besloten ons de **denktank** te noemen: Paul van Daal, Vanessa Mommers, Nancy de Louw, Anneke en ik.
We hebben veel gesprekken gevoerd en veel mogelijkheden bekeken.
Inventarisatie van de tuin gemaakt en heel veel gesprekken gevoerd met enthousiaste mensen die interesse hadden in een overname maar helaas... zonder resultaat.
5. In november 2025 hebben we de **stichting** opgericht: 3 bestuursleden: Paul, Vanessa en ik. Meteen ook de **ANBI status** aangevraagd om een financiële buffer te creëren door mensen voor meer jaren aan ons te binden: giftenaftrek donateurs, geen erfbelasting of schenkbelasting. Inmiddels was het bestuur gegroeid van 3 naar 5. Een mooie diverse mix.
Subsidies aangevraagd....voor o.a. materialen en het geven van de overdrachtscursus.
6. De **Overdrachtscursus** is theoretisch en praktisch door 3 bestuursleden gevolgd samen met de tuinwerkers. Een enthousiaste en betrokken groep. Maar helaas ondanks alles lukte het ons niet om een **tuincoördinator** te vinden en een **voorbereider plantenverkoop**. Daarnaast hadden we grote zorgen over de exploitatiekosten (de hoogte van de huur).
7. Afgelopen juni besloten 2 bestuursleden zich terug te trekken om uiteenlopende redenen. Na een pittige bestuursvergadering waarbij we met z'n vieren (Anneke

en wij met z'n drieën) hadden gezegd: "met vieren gaan we verder". In dat weekend kwam er een telefoontje van Anneke: beter te stoppen omdat doorgaan te wankel is en we beter nu op een hoogtepunt de knoop door kunnen hakken om een goede afronding mogelijk te maken.

Met pijn in ons hart in overleg met Anneke heeft het bestuur eind juni besloten het advies van Anneke op te volgen. Wij vinden het een moedig besluit en wij doen er de komende 7 maanden alles aan om samen met Anneke 15 bijzondere jaren af te sluiten.

Anneke:

8. Ja, het was een **moeizame worsteling** om tot een opvolging te komen. We hebben daarbij samen werkelijk alles geprobeerd, **dat geeft rust**. Nu de laatste maanden nog op een goede manier volbrengen want hoewel het natuurlijk diep treurig is dat we zoiets moois moeten ontmantelen, we toch gaan proberen **dit op een zuivere manier te doen en met elkaar. Stoppen op een hoogtepunt voelt veel beter dan langzaam af te glijden.**

Ik wil het komende uur stil staan bij alle bijzondere en vreugdevolle momenten en de mooie resultaten benoemen. Aan de hand van verschillende aspecten van de tuin en de winst die daar steeds gehaald is. Want impact hebben we gemaakt.

9. **WE**, ja samen! In vogelvlucht:

- Met zoveel mensen dat het waarschijnlijk zal zijn dat ik bij iemand vergeet stil te staan. Neem me dan niet kwalijk maar voeg je zelf in bij de groep: "daar hoorde ik ook bij"
- Totaal heb ik zo'n 1800 mensen verwittigd
- Vrijwilligers, totaal meer dan 50 personen
- Tuinvrienden, gemiddeld rond de 100 personen, sommigen echt 15 jaar lang!
- Bezoekers, individuen en groepen, open dagen, plantjesdagen en vrijdag- of donderdagmiddagen.
- Kinderen, een paar groepen en vooral de zomermaanden met Pluismuis
- Dieren: insecten, vogels, zoogdieren, waterbeestjes
- Planten, bomen, struiken
- Zon, maan, regen en sneeuw, wind en alle seizoenen en speciale sferen op een dag of in het jaar
- Collega's binnen en buiten de tuin, workshops maar ook iedereen die mij gesteund heeft. Ook binnen het klooster en landgoed een paar heel fijne mensen
- De mooie omgeving, Nieuwkerk, Halve maan, Regte Hei.

10. **Anneke**

Iedereen vind het verschrikkelijk voor mij dat een vervolg niet lukt. Heel veel lieve reacties. Het is ook moeilijk voor te stellen en jammer. **Ik heb zeker last van het feit dat we in deze huidige tijd dit dus samen niet meer voor elkaar krijgen.**

Maar ik ben toch vooral tevreden met alles wat wél gelukt is.

Mijn reden om de Naturentuin te starten was

- Zinvol bezig zijn voor de aarde en de medemens
- Een eigen bedrijf met een kleine opbrengst, een broodwinning eruit te halen
- Mezelf ontwikkelen

Dat is allemaal 15 jaar lang gelukt! Terwijl dat echt niet zo zeker was in 2011. **Het was onvoorspelbaar maar gewoon beginnen en doorgaan.** Creatieve oplossingen bedenken en veel ontwikkelen was zowel vóór als achter de schermen vermoeiend en tijdrovend. Maar gaf ook heel veel voldoening. Het doel was duidelijk en het pionieren ligt mij wel. Het was ontzettend afwisselend, nooit saai en heel veel lekker buiten bezig.

11. ...en Mario

Mario stond naast me en hoewel het zijn keuze niet was heeft hij mij en de Naturentuin zoveel **gouden diensten** bewezen. We zien vanavond bijvoorbeeld ook een paar mooie filmpjes van zijn hand. En denk maar even aan alle werk aan de mooie bouwwerken en voor de koninginnenpages.

12. **De locatie en mooie omgeving.** Toch even stilstaan bij hoe we begonnen zijn. Na 3 jaar een plek gevonden om te huren. 2012 was **het leukste jaar van mijn leven.** Opening, 30 vrijwilligers, grote lijnen. Klik hier voor de start van het korte filmpje: <https://youtu.be/VAIq4an8s50>

15. Veel bloemen, eenjarigen.

16. Het klooster is onze verhuurder. In de krant: “geen innige relatie ontstaan” nee, heel jammer, had zo mooi kunnen zijn. Paste ook perfect. Later werd het terras voor bezoekers wel een prettige combinatie.

In de omgeving Regte hei, Halve maan en naburige landgoederen, prachtig!

17. **Vrijwilligers** Vanaf het begin “**een wachtlijst aan vrijwilligers**” iedereen wilde meehelpen, heel fijn en gezellig. Ik probeerde ook altijd goede combinaties te maken want **iedereen had een andere reden om aan te sluiten: rustige sfeer, flink werken, priegelwerk, natuurbeleving, samen gezelligheid, leren om ecologisch te tuinieren.** Vrijwilligerswerk doe je altijd op de eerste plaats voor jezelf, omdat jij dat op deze manier graag wilt. Daarom moet het vooral plezierig zijn en ieder zijn voldoening eruit kunnen halen.
18. Mijn vader maakte alle bankjes en tafels van afvalhout. Bart was de imker, hier het allereerste honing slingeren. We hadden vaste groepjes op vrijdag- en later donderdagochtend en ook werkdagen waarop men incidenteel aan kon sluiten.
19. Het was niet altijd werken want ook altijd veel te beleven: een bijenzwerm of al die insecten op de herfstasters. Nog altijd hebben we voor wie wil de maandelijkse veteranen-koffie voor vrijwilligers die niet meer mee kunnen werken.

20. Een paar vrijwilligers uitgelicht, ook om te laten zien hoe verschillend het vrijwilligerswerk kan zijn:
- **Toon:** 10 jaar in de tuin, voorheen boer, enorm genieten van de heel gewone natuurbeleving, geen spektakel, korenschoofjes, verhalen van vroeger
 - **Meander:** bijna 10 jaar in de tuin, met stage begonnen, veel geleerd, veel betrokkenheid bij natuur, winterbeheer
 - **Marcel:** ongeveer 9 jaar betrokken, kwam foto's maken en verdiepte zich in met name insecten, weet ontzettend veel en heeft al veel mensen enthousiast gemaakt
 - **Anja:** pensioen na onderwijs, wilde zich inzetten voor de natuur, was al tuinvriend, heeft zich de laatste 2,5 jaar volop ingezet om het vervolg vorm te geven, voorzitter, het lijkt alsof ze er al altijd was, dankjewel Anja!
21. **Tuinvrienden**
 Vanaf het begin waren er een heel aantal mensen bijzonder betrokken. Maar niet iedereen kon fysiek meehelpen. Een tuinvriendenabonnement maakte mogelijk om toch bij te dragen. **En daarmee voelde ik ook letterlijk, het wordt gewaardeerd.** De hoeveelheid tuinvrienden varieerde van ca 75 tot 135 (bij het tienjarig bestaan). Daarnaast was het ook werkelijk weer zoveel maanden huur, een hele rust. Met een abonnement kon je altijd rondwandelen in de tuin, daar maakte niet iedereen gebruik van. **Addy wel en kwam elke donderdag trouw foto's maken.**
22. **Bezoekers.** In alle soorten en maten. Het doel was **mensen die twijfelden of nieuwsgierig waren naar ecologisch tuinieren geraakt te laten worden en informatie te geven** waardoor ze zelf ook aan de slag kunnen. Dat is gelukt. De eerste jaren waren er ook veel mensen gewoon nieuwsgierig naar wat daar gebeurde op Nieuwkerk. Maar gaandeweg een geïnteresseerd publiek, voor al op de Ecotuindagen. En later ook de Plantjesdagen.
 Groepen en vakantiegangers, of mensen die regelmatig even de sfeer opzochten. Ook veel geleerd van elkaar, je bent **gelijkgestemden.**
Het verschil was dan wel dat het voor ons toch "een bedrijf" was, geen hobby. En dat je in een "bezoektuin" altijd tussenoplossing zoekt, die je in een eigen tuin niet hoeft te hebben.
27. **Kinderen** Een paar groepen, leuk maar druk. BSO, kleuterklas, natuureducatie. Op de open dagen altijd een speurtocht, de dierenbingo. Het vissen in de vijver. Pluismuis deed wonderen, zo'n 60-80 kinderen kwamen naar hem toe. Het laatste jaar zelfs 89! Heel veel plezier, ook voor ons.
32. **Het weer. Zo vaak extreem!** 8 jaar geleden de 5 droge jaren, een heel nat jaar, sneeuw, wind. De effecten: **een schralere tuin** met planten die zich gaandeweg aanpasten. Bomen die omvielen, bessenkooi die instortte, partytenten die door de lucht vlogen, opgevreten verkoopplantjes.

Maar ook heerlijke najaarsdagen, voorjaarsvrolijkheid, mooi avondlicht en genieten van het zonnetje.

Door het bos in het westen zaten we vaak uit de wind en de bomen in het noorden zorgden voor een kommetje, vaak veel warmer dan elders.

39. **Mario maakt een meta-film.** Bovenop de kas stond een camera die elke dag één foto maakte. Al deze foto's achter elkaar geven een beeld van de seizoenen, de verschillende lichtkwaliteiten en vooral de kringloop van het leven in de Naturentuin. Als je een bepaalde hoek in de gaten houdt zie je het gebeuren, maar ook onze werkzaamheden aan borders, het pad, de open dagen enz. Bijzonder is ook de twee verschillende zomers: vorig jaar prachtige bloemen, dit jaar zakt het de laatste weken in augustus echt in. Klik hier voor het starten van de film (zet zeker het geluid aan): <https://www.youtube.com/watch?v=K786zJIK02k>
41. **De beplanting:** Bomen, struiken, vaste planten, bodembedekkers, eenjarigen, tweejarigen, vaste planten, klimmers, rots- en waterplanten. Veel uit de volkstuin en ook veel nog aangekocht. Gezaaid, gestekt en steeds weer aangevuld. Veel bijzonder mooie planten of planten die het erg goed deden.
Beplanting is de basis van de tuin, hierdoor ontstaat de sfeer, hier komen de dieren op af. Belangrijk was de juiste plant op de **juiste plek, afwisseling, geborgenheid, schoonheid en harmonie**. Voor mij hetgeen waar ik het liefst mee bezig ben.
56. In 2013 heeft Mario op verschillende plekken een vast camerastandpunt gemaakt waar vandaan steeds korte filmpjes gemaakt werden die de seizoenen en de bijbehorende werkzaamheden lieten zien. Klik hier voor het filmpje van de moestuin vanaf de pergola: <https://www.youtube.com/watch?v=1iHuOUkzYnc>
58. **De dieren** kwamen er gewoon op af. Een paar dieren rond de vijver hebben we uitgezet maar bijna alles kwam af op de diverse beplanting. Dat liet ook de lijsten op de nachtvlinderavonden wel zien. En de waarnemingen op waarneming.nl. Nu meer dan 1100 wilde soorten geïnventariseerd (er is nog veel meer). Speciaal was de **koninginnenpage** waaraan zoveel te beleven was. Kijk ook op https://waarneming.nl/locations/599108/species/?species_group_id=0&start_date=&end_date=&filter_month=&filter_year=&use_local_taxonomy=on
Het verlies van deze plek zal groot zijn, en niet alleen als stapsteen maar ook als inspiratieplek.
59. **Bart Kobes was de imker** zijn honingbijen hebben er hier altijd bij gehoord. Fijn de uitleg van Bart en heerlijke honing.
60. Door de rust en ons langzame bewegen waren dieren vaak heel tam en/of goed te bekijken.
61. Een paar heel bijzondere insecten: glasvleugelpijlstaart, hoornaarvlinder, gouden tor en penseelkever

62. Tijger- of wespenspin, egel (uitgezet), vuurwantsen zuigend aan een lupinezaadje, parende waterjuffers in de vijver
63. Voor mij misschien wel de mooiste van de hele tuin: het rozemarijnhaantje!
64. Ook wat plaagdieren: konijnen, woelmuizen etend in de zaad doos of een nestje van een deel van de vlag
65. Nachtvlinderavonden: je komt in een andere wereld.
Klik hier voor het filmpje van de windepijlstaarten foeragerend op de teunisbloemen: <https://www.youtube.com/watch?v=MJg6N3t2z3E&t=12s>
68. **Activiteiten.** Naast de wekelijkse opening hebben we veel georganiseerd. Ecotuindagen, Nazomertuindagen, biodiversiteitsdagen en plantjesdagen.
69. Veel workshops, cursussen, lessen, zangavonden met gastdocenten
72. Allerlei moois in de verkoop: stapstenen, vogelhuisjes, zaad
73. ... en veel planten!!
74. Het KNNV heeft een belangrijk rol in de natuureducatie
75. **Meer dan 120 tuinen tuinadvies** dit zorgde voor een belangrijk deel voor mijn inkomen en was heel leuk om te doen, de Naturentuin werkelijk naar al die verschillende plekken te brengen en mensen te helpen met hun liefde voor natuur in eigen tuin.
76. **Al met al, het was een prachtige tijd!** Zeker waren er veel tegenslagen en dingen die anders uitpakten. Maar vooral hou ik de ervaring van **15 jaren vol “groene gezelligheid”** bij me. **Verbindingen die weer andere ontwikkelingen stimuleerden, het zaaien van gedachtengoed, het heerlijk buiten bezig zijn. De kans een mooie inspirerende plek te maken van een weiland samen met heel veel anderen die natuur van wezenlijk belang vinden.** Voor die ervaring wil ik jullie hartelijk bedanken! Samen zijn we nu nog de Naturentuin en ik hoop dat die verbindingen van natuur en tuin en elkaar blijven.

Anja:

77. Het is een prachtig verhaal dit gaan we koesteren!
Nu nog kort iets over de **financiën**. Per 1 januari 2026 is de stichting verantwoordelijk voor het betalen van de huur. Deze huur betalen wij met de inkomsten van de tuinvrienden en de entree van de tuin, daar zijn wij ook heel blij mee maar helaas is dat niet voldoende om tot 1 juni alle huur op te brengen namelijk 375 euro per maand. Wij vragen daarom aan jullie nog een vrijwillige bijdrage dat kan via de foaienpot of geld overmaken op de rekening van de stichting. Zie helemaal onderaan de website.

Anneke:

78. Hoe gaan we dit moois nu goed afsluiten?
- 1. Ieder moet doen wat voor hem of haar goed voelt** en dat ook aangeven/organiseren. Voorbeelden: nog de cursus van 10 jaar geleden kort herhalen, een plant meenemen, werkdagen herhalen, nog eens tekenen,...)

2. Op **deze avonden** wilden we in woord en beeld stilstaan en informeren. En we hebben ook nog het fotoboek wat we gemaakt hebben bij het tienjarig bestaan.

3. Op **4 en 18 oktober zijn er speciale Plantjesdagen**. Bestellen kan nog tot april volgend jaar. Ook zijn er veel stekken uit de tuin. Daarnaast kan iedereen in de tuin rondlopen en kaartjes hangen (en gegevens achterlaten) aan een plant/struik/boom die hij/zij graag mee wil nemen. We gaan dat dan voorbereiden en men krijgt bericht wanneer het klaar staat, dat zal november zijn. Struiken en bomen: in de winter.

Ga er maar vanuit dat de hele tuin leeg moet, vergelijk het met een huis wat na overlijden leeg moet. Ook dan wil je voor alles een goede bestemming zoeken om de herinnering levend te houden. En wij willen dat graag betaald doen om een goed afscheid financieel mogelijk te maken.

4. In de winter gaan er al zo veel mogelijk bomen en struiken uit. De tuin wordt al leger. Er komt veel op marktplaats: kas, afdak, materiaal en rotstuin.

5. Op **zondag 18 april** vieren we dat we **15 jaar bestaan** en tegelijkertijd het afscheid van wat de Naturentuin ooit was. Weliswaar in een half lege tuin maar **we proberen de cirkel rond te maken. Samen met iedereen die daar bij wil zijn (ik hoop iedereen)** Ook is er dan de laatste plantenverkoop maar ook bijv een ladder, gereedschap, materiaal.

6. Daarna is het publieke deel voorbij en proberen we met de vrijwilligers de tuin zo goed mogelijk achter te laten. En wat dat “goed” inhoudt zal pas gaandeweg ontstaan want het is ook voor mij en ons een ongekend proces. Eind mei is de oplevering.

83. Zijn er nog **algemene vragen?** Ik zal beginnen met de meest gestelde vraag: wat ga **jij** doen? Vooral lekker frutselen met de plantjes, genieten van kleine dingen en de creatieve hoek in. Ruimte geven aan wat 15 jaar te weinig aandacht heeft gekregen. Daar heb ik veel zin in!

Je kunt me nog altijd wel contacten voor een snelle tuinvraag, dat is leuk. Mijn nieuwe gegevens staan helemaal onderaan de website.

84. Tot slot aan alle lieve mensen: heel hartelijk bedankt voor alles!

Mocht je nog vragen hebben, mail ons dan:

Anja: stichting@naturentuingoirle.nl

Anneke: anneke@naturentuingoirle.nl

Dank aan iedereen die nu toevallig in de presentatie op de foto staat. Mocht je dat liever niet willen: geen probleem, stuur een bericht en ik verander de foto.